

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Testamentum & legatu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

periculo, ut quando quis gravi laborans infirmitate respuit absque iusta causa medicinas & remedia, sperans à Deo sanitatem; quando periculum est scandali, & quando fit intentione videndi opus aliquod supernaturale, ut quando petitur miraculum ex curiositate. *Ibid. num. 5. & seq.*

Testamentum & legatum.

Vide v. *Substitutio, Heres.*

1. Testamentum est nostræ voluntatis iuxta sententia de eo quod quis vult fieri post mortem, cum directa institutione heredis. Differt testamentum à codicillo, quod in testamento instituitur heres; in codicillo vero neque instituitur, neque admittitur, nisi alicui concessum sit privilegium instituendi heredem per codicillum. Præterea in testamento requiruntur septem testes, rogati, masculi & puberes: in codicillo vero sufficiunt quinque, sive rogati, sive non; sive sint masculi, sive femine. *com 2. de Contractibus, disp. 3. quest. 17. punct. 1. n. 1. & 2.*

2. Duplex est testamentum: unum in scriptis seu clausum, eo quod testator latere velit, quid in eo continetur: alterum dicitur *nuncupativum*, eo quod testator sine scriptura coram testibus declarat, quid fieri velit post mortem, & ob id appellatur testamentum apertum. *Ibid. num. 9.*

3. Ad testamentum in scriptis requiritur, ut post confectam & clausam scripturam adhibeantur septem testes masculi liberi, vel qui liberi reputentur, puberes & rogati, id est, vocati ad hoc, coram quibus testator uno eodemque tempore indicet illud esse suum testamentum, & illud propria manu subscribat, si novit & potest subscribere: si vero nescit, vel non potest subscribere, sufficit si per alium scribat. Præterea poni debet dies, mensis, & annus. *Ibid. n. 10. & 11.*

4. Ad testamentum vero nuncupativum requiruntur septem testes masculi, liberi, vel qui liberi reputentur, puberes, qui videlicet compleverint decimum quartum annum, rogati, id est, vocati, seu invitati: & testes debent simul audire, & intelligere vocem & voluntatem testatoris, sive scriptam sive viva voce expressam. *Ib. n. 12.*

5. Quilibet, nisi prohibeatur, testari potest, modo sufficientem rationis usum habeat, & liberam bonorum administrationem. *Nisi prohibeatur*, quia carens usuratiōnis, furiosus

qui lucida non habet intervalla; surdus simul & mutus a civitate prohibentur testari ad causas profanas. Item prohibetur qui non potest articulatè loqui, ita ut nequeat heredem exprimere; & impubes qui nondum explevit decimum quartum annum si sit masculus, si vero sit femina, duodecimum. Item prohibetur prodigus, cui prohibita est bonorum administratio; & filius familias existens sub patris potestate; præterea illi quibus ob delicta testari interdictum est à jure; quales sunt usurarii notorii, percussores Cardinalium, & hæretici damnatus ob libellum famosum; condemnati ad mortem, (quamquam alicubi aliter receptum videntur,) & religiosi qui votum paupertatis emisserunt in approbata religione. *Ibid. punct. 2. num. 1. & seqq.*

6. Beneficiarius & clericus possunt de bonis patrimonialibus, vel quasi, licite testari, mortuo patre; sicut etiam possunt de bonis castrensibus vel quasi, vivente patre; sunt enim domini istorum bonorum. Imò beneficiarius, de bonis necessariis ad congruam sui sustentationem, quæ parte vivendo subtrahit suæ congruæ sustentationi potest testari, etiam ad causas profanas; cum possit de illis bonis disponere prout vult. *Ibid. num. 5.*

7. Omnes non solum privati, verum etiam communitates possunt institui heredes & legatarie, modo non sint incapaces hereditatis, (ut sunt fratres Minores de Observantia & Capucini S. Francisci) & à jure non impediuntur, sicut impediuntur civitates hostium; & ii qui sunt instabiles activè propter delictum, id est, qui non possunt testari ob aliquod crimen; quales sunt, qui persequuntur, & percutiunt vel capiunt Cardinales. Adde filium spurium non legitimatum non posse institui heredem à patre, nec illi posse aliquid relinqui præter alimenta: neque pater potest aliquem institui heredem, rogando illum ut hereditatem restituat filio spurio; hæc enim conditio apposita, est turpis; & consequenter hereditatem tali conditione institutum non obligat. Sicut autem spurii non possunt succedere parentibus, ita parentes, alique ascendentes nequeunt succedere filio spurio; est enim par ratio. At fratres spurii aut naturales uterini ubi invicem succedunt, secus dicendum, si non sint uterini, quamvis legitimi sint, & geniti ab eodem patre. *Ibid. punct. 2. num. 1. 5. 12. 15. 17. & 18.*

8. Filius potestne à patre privari hereditate? Non potest, nisi iusta concurrente causa, scilicet ingratitude, ut si patrem

vi injuria affecerit, aut se maleficiis immiscuerit, &c. *Ibid.* n. 19.
9. Filia non potest exheredari, eo quod matrimonium con-
traxerit invito patre, vel cum indigno; cum hoc videatur re-
pugnare libertati matrimonii; secus si turpem vitam agat. *Ib.*
n. 20.

10. Quæres, quinam succedant ab intestato? Succedunt fi-
lii, parentes, fratres, & sorores, ita ut deficientibus descenden-
tibus succedant parentes; & deficientibus ascendentibus &
descendentibus, fratribus, & eorum filiis, succedunt propin-
quiores per capita usque ad decimum gradum inclusivè. *Ibid.*
n. 23.

11. Occidens aliquem ut ei succedat, potestne succedere?
Potest, donec per judicem condemnatur: hoc tamen non vi-
detur procedere in eo qui occidit uxorem, aut eam sua culpa
permittit perire. Limita tamen hanc doctrinam in viro occiden-
te uxorem in flagranti delicto adulterii deprehensam, quam
impune per leges occidit. *Ibid.* n. 24.

Substitutio.

1. Substitutio est vocatio unius aut plurium ad hereditatem
in locum alterius vel aliorum. Sex modis potest quis alteri
substitui: substitutione vulgari, pupillari, exemplari, fideicom-
missaria, reciproca, & compendiosa seu breviloqua. *tom. 2. de*
Contractibus disp. 3. quest. 17. pun. 4. n. 1. & 2.

2. Substitutio vulgaris est substitutio directa & simplex,
qua quis absque peculiari privilegio aliquem substituit. Hæc
substitutio fit sub conditione, ut si ille qui fuit institutus he-
res, vel qui succedere debet ab intestato, nolit, aut non possit
esse heres, succedat substitutus. *Ibid.* n. 3.

2. Substitutio pupillaris est illa, qua quis proli impuberi in
sua potestate constitutæ substituit aliquem; ut si pater dicat, *se*
filius meus infra pupillarem ætatem, id est ante decimum quar-
tum annum, decedat substituo Titium; quo casu decedente filio
infra ætatem pupillarem, ei succedit Titius. *Ibid.* num. 4.

4. Substitutio exemplaris ea est, qua quis filio amenti, vel
prodigo, vel alia ratione prohibito testari, substituitur. *Ib.* n. 5.

5. Substitutio fideicommissaria, ea est, per quam heres ab
intestato, vel testamento constitutus gravatur restituere he-
reditatem, vel partem ejus aliquotam, ut tertiam vel dimi-
diam partem, alteri post mortem. Quod si heres gravatus pro-